

Slovensko sociološko društvo
Kardeljeva ploščad 5
1000 Ljubljana
e: tajnica@sociolosko-drustvo.si
www.sociolosko-drustvo.si

VABILO NA SOCIOLOŠKO SREČANJE 2018
Družba in družbena gibanja
50 let po 1968

Piran, 18. – 20. oktober 2018

Nekatere obletnice mobilizirajo mnoge politične, medijske in druge akterje, še posebej, če so »okrogle«, kot je letos npr. konec prve svetovne vojne. Je pa še vrsta obletnic, katere so prepuščene bolj ali manj specializiranim publikam. Med dogodki, od katerih nas letos ločuje natančno pol stoletja lahko zasledimo naslednje: umorjen je bil ameriški črnski voditelj Martin Luther King; Jugoslavija in Italija sta opredelili razmejitev kontinentalnega pasu na Jadranu; Izšla je prva knjiga, natisnjena z uporabo elektronske kompozicije, to ni bila Habermasova knjiga Erkenntnis und Interesse; ta je tega leta izšla v klasičnem tisku; Potekala je šesta Korčulanska ljetna šola, ki se jo je udeležila tudi vrsta tedanjih mednarodno najvidnejših filozofov in sociologov. Organizirana je bila prva tekma v snowboardu. Rolling Stonesi so izdali Beggars Banquet.

V začetku maja 1968 je izbruhnil nepričakovano oster upor pariških študentov; ta dogodek poslej praviloma simbolizira vse tisto, kar je v svetovnem merilu pomenilo t. i. študentsko gibanje 1968. Gibanje ni odmevalo le v zahodni Evropi in ZDA, pač pa tudi v mnogih državah t. i. tretjega sveta in tudi v tedanjem socialističnem svetu. Tako imenovana »praška pomlad« je morda najbolj izrazit primer iz tedanjega sovjetskega »bloka«; Sovjetska zveza je s svojimi sateliti izvedla invazijo na Čehoslovaško in jo zadušila; drugače pa se je gibanje razvilo v nekdanji SFR Jugoslaviji.

Vprašanje ostaja, koliko je pri tem šlo za študentsko gibanje in koliko za mnogo širše, a difuzno civilnodružbeno gibanje, pri katerem so nekatere študentske skupine prevzemale »avantgardno« vlogo. V dolgoročnih učinkih tistih procesov, ki jih simbolno označuje »maj 1968«, namreč lahko zaznamo zametke družbenih trendov, ki so postopoma, a neizbrisljivo prispevali k družbenim transformacijam. Med temi so: množični dostop do visokošolskega študija in preoblikovanje univerze; iskanje »alternativ« obstoječim modelom (zahodne) demokracije in kapitalistične ekonomske ureditve, tako na zahodu kot v vzhodnem bloku (npr. Čehoslovaška, Poljska), in na specifičen način v SFRJ; nove artikulacije družbenih vlog spolov in na tem temelječe nove prakse; postavljane novih vprašanj na dnevni red politične razprave, npr.

okoljskih (»zeleni«), pacifističnih, humanitarnih, antiavtoritarnih, itd.; »alternativna« kulturna produkcija; subkulture, kontrakulture ipd.

Ključna vprašanja in dileme družbenega življenja so danes formulirani v jeziku, ki je neprimerljiv s tistim izpred pol stoletja. Vendar pa je videti, da so vprašanja, kot npr. »demokratski deficit«, »populizem«, »globalno segrevanje«, »trajnostni razvoj«, »univerza v ekonomiji znanja«, »spolno nadlegovanje« itd., na takšen ali drugačen način povezana s prejšnjimi vprašanji. Morda so bile nekatere tedanje rešitve »izdane«; morda so bile koncipirane tako, da so ravno morale pripeljati do problemov, s katerimi se srečuje današnja doba.

Vrsta razlogov je, da se letos spomnimo dogodkov leta 1968. So vredni, da jih iztrgamo pozabi. (Ponovno) je pomembno analizirati, s čem so bila povzročeni, kaj so v svojih kratkoročnih in dolgoročnih učinkih prispevali in k čemu so pripeljali. Mogoče najpomembnejši razlog pa je upanje, da analiza preteklosti prispeva tudi k razumevanju sedanjosti. Dogodki iz 1968 so tlakovali pot pomembnim družbenim spremembam v 80tih in so navdihnili tudi najnovejša družbena gibanja in proteste v celem svetu, ki naslavlajo pred petdesetimi leti zastavljena, a še nerešena vprašanja delitve ekonomske in politične moči.

Na letošnjem letnem srečanju Slovenskega sociološkega društva bomo slišali tiste, ki imajo izkušnjo iz leta 1968 v Sloveniji in po svetu. Plenarna govorka bo Sheila Rowbotham, ena od ustanoviteljic t. i. Women's Liberation Movement v Veliki Britaniji in mednarodno priznana avtorica na področju zgodovine feministčnih in drugih družbenih gibanj.